

OVUUS

syntyy eri alojen törmäyksistä

Suomi ei pärjää matalan arvon työllä,
sanoo elinkeinoministeri Jyri Häkämies.

"Kyse on työn arvon nappaamisesta.
Jos Suomessa immateriaalisten
oikeuksien osaaminen on parasta ja
tuomioistuimet ratkaisevat tehokkaasti
alan riitoja, voimme pärjätä."

TEKSTI: HEIKKI JOKINEN
KUVA: SUVI-TUULI KANKAANPÄÄ

Valtioneuvosto vahvisti kolme vuotta sitten vuoteen 2015 ulottuvan immateriaalioikeuksien strategian eli IPR-strategian. Sen alaan kuuluvat muun muassa patentit, mallioikeudet ja tekijänoikeudet. Asiakirjassa on puolensataa toimenpide-ehdotusta.

Strategian toteuttaminen on työ- ja elinkeinoministeriössä työn alla, ministeri sanoo. "Nämä ovat vaikeita kysymyksiä, sillä ne ovat erittäin kansainvälisiä. IPR-alan merkitys kasvaa kuitenkin voimakkaasti, se on tärkeä."

Oleellista on kuitenkin kehittää osaamistamme kaikilla immateriaalisten oikeuksien aloilla, Häkämies korostaa.

Keskeistä IPR-strategiassa on Häkämiehen mukaan eri ministeriöiden ja muiden toimijoiden yhteistyön parantaminen. Alan hallinto on hajallaan eri ministeriöissä. "Immateriaalioikeuksiin liittyy myös jatkuva punninta siitä, miten suojata tekijää ja hänen oikeuksiaan sekä miten taata innovaatioiden käyttöönotto."

TUEN TARVE TUNNISTETTAVA

Luovien alojen kasvussa vain taivas on rajana, ministeri arvelee. "Ajatellaan esimerkiksi musiikin vientiä. Voiko olla, että Ruotsin ja Suomen ero musiikin alalla on niin valtava kuin vientiluvut antavat ymmärtää?"

Optimisti sanoo, että meillä on vielä paljon mahdollisuuksia eikä halua piehtaroida ajatuksessa, että taas me häviämme Ruotsille."

"Kyse on kansainvälistymisestä. Guggenheimin museohankkeessakin oli kyse siitä eikä rakennuksesta."

Häkämies kaipaa enemmän yhteyksiä eri luovien alojen välillä, uudet ajatukset syntyvät usein eri alojen törmäyksistä.

"Voisiko peliteollisuus etsiä yhteyksiä oppimateriaalituotantoon? Luin, että poikien englannin kielen taito on parantunut tietokonepeliensa ansiosta. *Iron Sky* -elokuvaa en ole nähnyt, mutta onhan sekin aika huima juttu."

Perinteiseen vientiteollisuuteen verrattuna luovan työn luonne on poikkeava: se ei aina synnytä kouriintuntuvaa esinettä tai tuotetta. "Tuen tarve on hyväksytty, mutta sen tunnistaminen vaatii osaamista. Luovien alojen ihmisten tulisikin »

JYRI HÄKÄMIES

Elinkeinoministeri vuodesta 2011

Syntynyt 1961 Karhulassa

Puolustusministeri 2007–2011

Kansanedustaja vuodesta 1999

Kymenlaakson kauppakamarin
toimitusjohtaja 1994–2003

Valtiotieteiden maisteri

» siirtyä enemmän toiselle puolelle pöytää. "Nyt yritystukea jakavat tahot ovat kovin insinöörivetoisia.

Luovuus voi tukea yritystoimintaa monin tavoin ja muutoksen merkitys korostuu useissa tuotteissa. "Tuotteen ei tarvitse enää olla fyysinen, palvelu ja muut tuotteeseen liittyvät puolet kasvavat. Koneellekin hissien huolto on merkittävä ala, ei vain niiden valmistaminen."

LUOVAN ALAN TEKES?

Kataisen hallituksen ohjelmaan on kirjattu, että "Luovien alojen merkitys kasvaa uusien liiketoimintamahdollisuuksien myötä, joihin pyritään kannustamaan kasvavilla rahoituspanostuksilla ja alan erityispiirteiden huomioimisella". Merkitseekö se luovan alan Tekesin tai Sitran syntyä?

"On puhuttu siitä, pitäisikö luovilla aloilla olla omia rahoitustahoja. Pitäisi mieluummin olla niin, että nykyiset hoitaisivat luovaakin alaa. Media & Message -tapahtumassa Tekes sai palautetta siitä, että se on hoitanut hyvin luovan alan teknologian kehittämistä."

Luovan alan omaa rahoittajaa ei ole näillä näkymin syntymässä, "mikä johtuu varmaan taloudellisesta tilanteestakin". Nyt alan tähti on Rovio, mutta monesti kyse on pienemmän luokan hankkeista, sanoo ministeri.

"Tärkeää on ymmärryksen lisääminen luovankin alan osalta, oppia niin menestystarinoista kuin epäonnistumisistakin. Puo-

LUOVIEN ALOJEN KASVUSSA VAIN TAIVAS ON RAJANA.

lustan sitä, että valtion tuki yrittämisen kehittämiselle ei voi olla riskitöntä. Epäonnistuminenkin voi olla kokemus – ja se onkin."

Luovien alojen erityispiirteensä on tekijän ja hänen työtään tuoteistavan tai käyttävän yrityksen välinen suhde. Ilman molempien osapuolten tyytyväisyyttä ei synny teoksia eikä niitä hyödyntäviä tuotteita.

"Tämä on iso asia, ja balanssin löytyminen osapuolten välillä on tärkeää. Tekijänoikeusasiat ovat opetus- ja kulttuuriministeriön rootelissa ja eräiden niihin liittyvien asioiden edistäminen samoin."

Jokin vuosi sitten silloinen kauppa- ja teollisuusministeriö ajoi voimakkaasti tekijänoikeuksien siirtoa omaan hallintaansa. Hanke kaatui laajan julkisen keskustelun myötä.

"Ajatus tekijänoikeuksien siirrosta ei enää elä työ- ja elinkeinoministeriössä. En muista toista asiaa, jossa olisi tullut niin paljon asiallista palautetta. Siirtohanke oli alalle iso asia."

OMA TUOMIOISTUIN JA VEROVÄHENNYKSIÄ

IPR-strategia etenee vähitellen. Tekijänoikeusasiat ja muut immateriaalioikeudet keskitetään yhdelle oikeusistuimelle. "IPR-tuomioistuin rakentuu Helsingin käräjäoikeuden, markkinaoikeuden ja lisäresurssien varaan." Tämän uskotaan tuovan osaamista ja tehokkuutta alan oikeudenkäyttöön.

Ministeri Häkämies pitää tärkeänä antaa maailmalle viesti, että meillä tuomioistuin toimii. Tehokkuus takaa, että pienikin toimija voi tarvittaessa saada oikeutta isoa tahoja vastaan.

Ministeriössä pohditaan myös, voisiko immateriaalioikeutta verottaa kevyemmin esimerkiksi patenttien osalta. Verotuksen taso on kansainvälinen kilpailuetu, kun yritykset ratkaisevat pääkonttoriensa sijainnin. Hallituksen kehysriihi on jo päättänyt asian valmistelusta, elokuussa näemme miten edetään.

Ensi vuoden alusta otettaneen käyttöön verovähennys, jossa yritykset voivat vähentää sadantuhannen euron arvosta tutkimus- ja kehitystyötä tekevien työntekijöidensä palkkakuluja. "Se on kannustava toimi joka toivottavasti lisää tutkimusta sekä ehkäisee irtisanomisia."

Selvitysmies **Markus Leikolan** esitys hyvitysmaksuista oli haastattelua tehtäessä niin tuore, että ministeri Häkämiehellä ei vielä ollut siihen kantaa. Ministeriön näkemyksiä oltiin vasta muovaamassa. ○

Ministeri ja musiikki

Jyri Häkämiehellä on hyvin käytännöllinen kosketus musiikkiin: "Olen toiminut vanhemman poikani bändin sponsorina ja roudarinakin ennen kuin hän sai ajokortin." Häkämiehen nyt 22-vuotiaalla pojalla **Joelilla** on ollut muutama bändi, joissa hän on musiikin tekijä sekä soittaja.

"Poikani on panostanut paljon musiikkiin, vaikka hän nyt tekeekin muuta." Häkämies on seurannut sivusta musiikin tekemistä ja sanoo olevansa hämmästynyt, kuinka paljon nykyinen tekniikka mahdollistaa. "Joel on tehnyt biisejä, joissa hän soittaa itse kaikkia soittimia."

Suhteita naapureihin ei bändin soitto ole häirinnyt. "Kun bändi harjoitteli autotallissamme, sanoin naapureille, että tulkaa vaan kertomaan, jos bändi metelöi. Naapurit vastasivat, että ei se häiritse, me menemme mukaan."

Oman musiikkimakunsa Jyri Häkämies sanoo jääneen hieman menneille vuosikymmenille, aikaan jolloin hän kuunteli aktiivisemmin musiikkia. "Nyt harrastukseni on enemmän konserteissa käyntiä."

"Vuoden kohokohta on Kotkan Meripäivillä järjestettävä Junnu Vainio -konsertti. **Kalle Torniaisen** bändi on onnistunut luomaan uusia tulkintoja eri kokoonpanoilla."